

Obróbka wełny owczej – filcowanie (spilśnianie)

Temat:	Ludzie i Karpaty – karpaccie tradycje
Cel:	Zapoznanie się z wykorzystaniem wełny owczej i jej tradycyjną obróbką, rozwijanie umiejętności technicznych.
Treść:	Uczniowie zapoznają się z tradycyjnym sposobem obróbki wełny owczej – filcowaniem, próbując tej metody w praktyce.
Wiek:	10–14 lat
Materiały:	Wełna owcza – oczyszczona i umyta, garnki z wodą, mydło
Aranżacja sali:	Zabezpieczone przed uszkodzeniem stoliki/biurka
Przedmiot:	Plastyka

Instrukcja postępowania

1. Poproś dzieci, aby zamknęły oczy, a następnie podaj im kawałek owczej wełny i poproś, aby przekazywały go sobie nawzajem. Uczniowie próbują odgadnąć za pomocą dotyku, jaki materiał mają w rękach.
2. Zapytaj dzieci, czy wiedzą jakie produkty powstają z owczej wełny i jak wygląda proces ich tworzenia. Dowiedz się, czy uczniowie potrafią wyjaśnić czym jest filcowanie wełny.
3. Porozmawiajcie o tym, że mokrą wełnę filcuje się poprzez tarcie, ugniatanie, walcowanie. Filcowanie jest procesem, którego staramy się uniknąć podczas prania wełnianych ubrań ale wykorzystujemy go do produkcji filcu. Zapytaj dzieci, czy wiedzą, co dawniej produkowano metodą filcowania (np. rękawice, czapki, kaptcie, spodnie, kamizelki). Być może uczniowie spróbują dowiedzieć się, jakie typowe produkty były kiedyś wytwarzane w ich regionie przy zastosowaniu metody filcowania. (Można tutaj poruszyć temat **foluszy**, a może nawet szerzej omówić obiekty związane z **tradycyjnym przemysłem ludowym**, a więc również drewniane młyny czy tartaki. Folusz był budynkiem, w którym mieściła się maszyna do **folowania** sukna. Zachowane folusze, można oglądać m.in. w Orawskim Parku Etnograficznym w Zubrzycy Górnej oraz w Sądeckim Parku Etnograficznym w Nowym Sączu [przyj. red.]).
4. Po wprowadzeniu rozdaj każdemu uczniowi kawałek wełny. Wytłumacz, że zadanie będzie polegało na zrobieniu filcowej kulki z wykorzystaniem filcowania. Zademonstruj proces filcowania.
5. Uczniowie powtarzają poszczególne czynności zgodnie z instrukcją.
6. Przygotuj wodę i rozpuść w niej mydło. (a)
7. Namocz kawałek owczej wełny w wodzie z mydłem. (b)
8. Wełnę uformuj w dłoniach w małą kulkę. Delikatnie masuj powierzchnię kulki. Nie należy jej ścisnąć. (c)
9. Kiedy rozpocznie się proces filcowania, czyli powierzchnia kulki zacznie twardnieć, należy przykryć ją kolejną warstwą wełny, która wcześniej została namoczona w wodzie z mydłem. (d)
10. Kontynuuj proces. W ten sposób możemy dodać tyle warstw, ile chcemy.
11. Kulka jest gotowa, gdy powierzchnia jest zwarta, a włókna przylegają do siebie.
12. Teraz należy ścisnąć kulkę, aby pozbyć się nadmiaru wody (e), osuszyć ją i pozostawić do wyschnięcia. (f)

